

Zaak C-434/20

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

16 september 2020

Verwijzende rechter:

Landgericht Frankfurt am Main (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

2 september 2020

Verzoekster en appellante:

flightright GmbH

Verweerster en geïntimeerde:

SunExpress Günes Ekspres Havacilik A.S.

[OMISSIS]

Beslissing

In het geding tussen

flightright GmbH [OMISSIS], Potsdam [(Duitsland)],

verzoekster en appellante,

[OMISSIS]

en

SunExpress Günes Ekspres Havacilik A. S. [OMISSIS], Antalya [(Turkije)],

verweerster en geïntimeerde,

[OMISSIS] [Or. 2]

heeft de 24. Zivilkammer (vierentwintigste kamer voor civiele zaken) van het Landgericht Frankfurt am Main (rechter in tweede aanleg Frankfurt am Main, Duitsland) [OMISSIS]

op 2 september 2020 de volgende beslissing gegeven:

De behandeling van de zaak wordt geschorst.

Aan het Hof van Justitie van de Europese Unie [hierna: „Hof”] worden krachtens artikel 267 VWEU de volgende vragen over de uitlegging van het Unierecht voorgelegd:

- 1. Moeten de artikelen 4 en 7 van verordening (EG) nr. 261/2004 van de Raad van 11 februari 2004 aldus worden uitgelegd dat een omboeking naar een andere, eerdere vlucht waarmee de luchtreiziger zijn eindbestemming 10 uur en 1 minuut vóór de geplande aankomsttijd van de oorspronkelijk geboekte vlucht bereikt, een geval van instapweigering is waarvoor compensatie moet worden betaald?**
- 2. Voor het geval dat de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord: Moet de luchtreiziger – zoals in artikel 3, lid 2, respectievelijk artikel 2, onder [j]), van verordening (EG) nr. 261/2004 van de Raad van 11 februari 2004 in beginsel wordt geëist – zich ook dan op de aangegeven tijd respectievelijk uiterlijk 45 minuten vóór de gepubliceerde vertrektijd van de oorspronkelijk geboekte vlucht bij de incheckbalie respectievelijk bij de gate melden om verordening (EG) nr. 261/2004 van de Raad van 11 februari 2004 van toepassing te laten zijn respectievelijk om een situatie van instapweigering waarvoor compensatie moet worden betaald te doen ontstaan, ondanks dat dit feitelijk niet meer mogelijk was, omdat hij gebruik heeft gemaakt van de eerdere vervangende vlucht waarnaar hij was omgeboekt? [Or. 3]**

Motivering

Verzoekster vordert, in haar hoedanigheid van gesubrogeerde, compensatie wegens instapweigering op grond van [verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 295/91] (hierna: „verordening”).

De cedenten beschikten over bevestigde boekingen als onderdeel van een pakketreis voor een door verweerster uit te voeren vlucht van Frankfurt [(Duitsland)] naar Antalya op 18 april 2019 (YQ141) met gepland vertrek om 18.40 uur en geplande aankomst in Antalya om 23.05 uur. Een dag voor het vertrek, op 17 april 2019, werden zij door de reisorganisator ervan op de hoogte gesteld dat zij waren omgeboekt naar een andere, eerdere vlucht (XQ143) met gepland vertrek om 09.02 uur en geplande aankomst in Antalya om 13.04 uur.

Van deze vlucht hebben zij ook gebruik gemaakt. Met de vervangende vlucht bereikten de cedenten hun bestemming in Antalya op 18 april 2019 reeds om 13.04 uur, dat wil zeggen 10 uur en 1 minuut vóór de geplande aankomsttijd van de oorspronkelijk geboekte vlucht.

Het Amtsgericht Frankfurt (rechter in eerste aanleg Frankfurt, Duitsland) heeft de vordering bij vonnis van 28 november 2019 afgewezen op de grond dat er sprake was van noch een annulering in de zin van artikel 5 van de verordening noch een zogenoemde langdurige aankomstvertraging. Verder was er ook geen sprake van een weigering van de toegang tot een vlucht in de zin van artikel 4 van de verordening: om te beginnen werd de cedenten de toegang niet uitdrukkelijk geweigerd, omdat zij zich – in strijd met artikel 3, lid 2, en artikel 2, onder j), van de verordening – niet op de aangegeven tijd respectievelijk uiterlijk 45 minuten vóór de gepubliceerde vertrektijd van de oorspronkelijk geboekte vlucht bij de incheckbalie respectievelijk bij de gate hadden gemeld. Voorts hoefden de cedenten ten gevolge van de omboeking niet te wachten, maar konden zij zelfs een halve dag langer op hun vakantieadres verblijven. Volgens doel en strekking van de verordening komt alleen een aankomstvertraging, maar niet een eerder dan geplande aankomst voor compensatie in aanmerking.

In hoger beroep blijft verzoekster bij haar opvatting dat het omboeken naar een andere, eerdere vlucht als een geval van instapweigering dient te worden beschouwd. [Or. 4]

Of het hoger beroep slaagt, hangt met name af van de vraag of een omboeking tegen de wil van de passagier, die heeft geleid tot een ten opzichte van de oorspronkelijk geboekte vlucht eerdere aankomst op de eindbestemming, een weigering van de toegang tot een vlucht vormt.

Deze vraag is door het Hof tot dusver nog niet beantwoord. Het Hof heeft weliswaar in het arrest van 30 april 2020 (C-191/19) beslist dat in het geval van één enkele boeking en de onvrijwillige omboeking van de eerste vlucht naar een latere vlucht geen recht op compensatie bestaat, als ondanks het omgeboekte eerste deeltraject de aansluitende vlucht voor het tweede deeltraject wordt gehaald, waardoor de passagiers hun eindbestemming op de „geplande aankomsttijd”, zonder vertraging, bereiken. De omboeking van een deel van de vlucht is weliswaar met ongemakken verbonden, maar deze kunnen niet worden aangemerkt als „ernstig” en kunnen daardoor niet in aanmerking komen voor een compensatie in de zin van de verordening, als de passagier zijn eindbestemming op de „geplande aankomsttijd” bereikt.

Dit geval is evenwel niet te vergelijken met het onderhavige geval. Ten eerste gaat het in casu niet om één enkele boeking van meerdere aansluitende vluchten. Ten tweede en belangrijker nog hebben de cedenten hun eindbestemming in het onderhavige geval niet op de „geplande aankomsttijd” bereikt, maar 10 uur en 1 minuut vóór de geplande aankomsttijd.

Uit het feit dat in het geval van een annulering die minder dan zeven dagen voor de geplande vertrektijd aan de passagier is meegedeeld, een recht op compensatie alleen uitgesloten is op grond van artikel 5, lid 1, onder c), iii), van de verordening, als hij een aanbod voor een andere vlucht heeft ontvangen waardoor het voor hem mogelijk wordt om niet meer dan 1 uur voor de geplande vertrektijd te vertrekken en zijn eindbestemming hooguit 2 uur na de geplande aankomsttijd te bereiken, zou kunnen worden afgeleid dat ook in het geval van een omboeking recht op compensatie bestaat, als de aangeboden vervangende vlucht meer dan 1 uur eerder vertrekt dan de geboekte vlucht respectievelijk meer dan 1 uur eerder op de eindbestemming aankomt.

Voor een compensatieplicht in het geval van instapweigering zou ook kunnen pleiten dat een eerdere vlucht in theorie weliswaar kan leiden tot een verlenging van het verblijf op de eindbestemming, maar dat dit voor de passagier evenwel niet per se wenselijk is, bijvoorbeeld omdat de vlucht geen deel uitmaakt van een vakantiereis of omdat de eerdere aankomst leidt tot een aanvullende, betaalde overnachting op de eindbestemming of omdat de [Or. 5] aankomst gedurende de nacht plaatsvindt. Al deze ongemakken kunnen de betaling van compensatie rechtvaardigen.

Voor het geval dat een dergelijke omboeking naar een eerdere vlucht een geval van weigering van de toegang tot een vlucht in de zin van artikel 4 van de verordening is, rijst verder de vraag of ook in dat geval de verordening van toepassing is, dat wil zeggen of – zoals in artikel 3, lid 2, van de verordening wordt geëist – de passagier zich op de aangegeven tijd bij de incheckbalie moet hebben gemeld en of – zoals in artikel 2, onder i), van de verordening wordt geëist – de passagier bovendien bij de gate moet zijn verschenen.

De vraag of zonder uitzondering aan deze vereisten moet zijn voldaan, dat wil zeggen in het bijzonder of het voor de toepassing van de verordening ook dan dwingend noodzakelijk is dat de passagier zich op de aangegeven tijd bij de incheckbalie van de oorspronkelijk geboekte vlucht moet hebben gemeld, als dit – zoals in het onderhavige geval waarin de omboeking tijdig werd medegedeeld en gebruik werd gemaakt van de ten opzichte van de geboekte vlucht eerdere vervangende vlucht – feitelijk niet mogelijk was geweest, werd door het Hof tot dusver nog niet eenduidig beantwoord, met name ook niet in het arrest van het Hof van 30 april 2020 (C-191/19). Aan die uitspraak lag eveneens een situatie ten grondslag waarin de passagier tegen zijn wil werd omgeboekt naar een andere vlucht. Het Hof hekelde dat uit de prejudiciële vraag niet kon worden afgeleid dat de betrokken verzoekster zich feitelijk binnen de in artikel 3, lid 2, van de verordening voorgeschreven termijnen bij de incheckbalie had gemeld. Hieruit zou weliswaar kunnen worden afgeleid dat de passagier zich volgens het Hof bij de incheckbalie moet hebben gemeld, ook in het geval van een geanticiperde weigering om toegang tot een vlucht te verlenen. Het kan evenwel niet worden uitgesloten dat het Hof slechts vasthoudt aan dit vereiste, als – anders dan in casu – de passagier besluit om geen gebruik te maken van de omgeboekte vervangende vlucht en in plaats daarvan verlangt om te worden vervoerd op de oorspronkelijk

geboekte vlucht. Of de passagier zich daarentegen ook bij de gate moet hebben gemeld, als hij – zoals in casu – gebruik maakt van de vervangende vlucht waarnaar hij is omgeboekt, blijkt niet uit de uitspraak van het Hof van 30 april 2020 (C-191/19). **[Or. 6]**

In het geval van een zogenoemde geanticipeerde weigering van de toegang tot een vlucht, dat wil zeggen een meerdere dagen voor het geplande vertrek meegedeelde omboeking, hoeft mogelijk niet te zijn voldaan aan de vereisten van artikel 3, lid 2, en artikel 2, onder [(j)], van de verordening. Volgens de rechtspraak van het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in civiele en strafzaken, Duitsland) [OMISSIS] moet de passagiersrechtenverordening aldus teleologisch worden ingeperkt dat in het geval van een zogenoemde geanticipeerde weigering van de toegang tot een vlucht niet van de passagier kan worden verlangd dat hij zich desondanks meldt bij de incheckbalie respectievelijk de gate. Gezien het door de passagiersrechtenverordening nagestreefde hoge beschermingsniveau zou het geen recht doen aan de belangen van de passagier om van hem te verlangen naar de luchthaven te gaan en het vervoer op te eisen, als reeds van begin af aan vaststaat dat hem de toegang tot het vliegtuig zal worden geweigerd. Hiermee zou worden vastgehouden aan formaliteiten zonder enige redelijke grond. Overigens zou het in strijd zijn met de goede trouw, als een luchtvaartmaatschappij het zelf in de hand zou hebben om het voldoen aan de voorwaarden voor een recht op compensatie wegens een instapweigering te verhinderen [doordat] zij [aan] de passagier het inchecken respectievelijk de toegang tot de gate weigert. Om die reden kan volgens het Bundesgerichtshof in geval van een zogenoemde geanticipeerde weigering van de toegang tot een vlucht een recht op compensatie niet afhankelijk worden gesteld van het verschijnen van de passagier bij de incheckbalie.

[OMISSIS]

WERKDOEL